

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

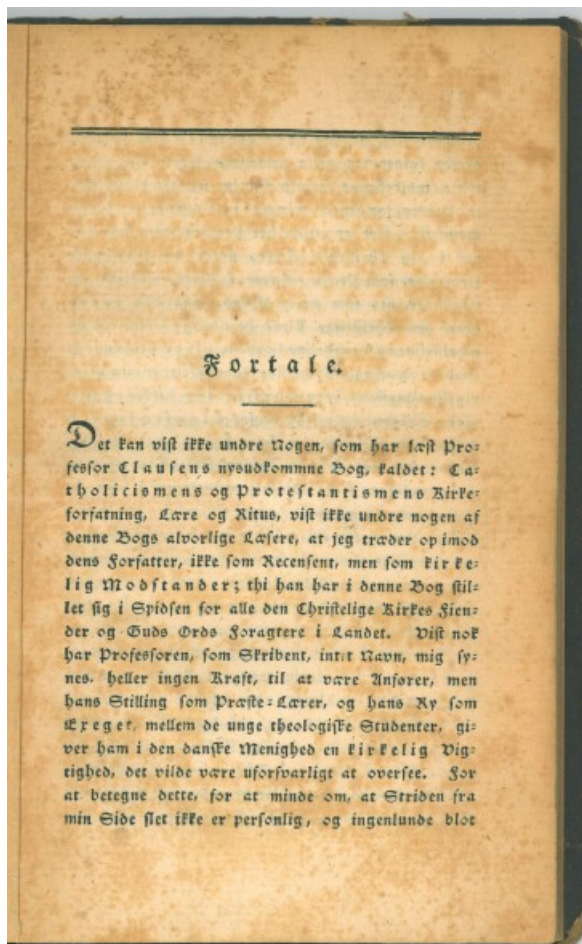
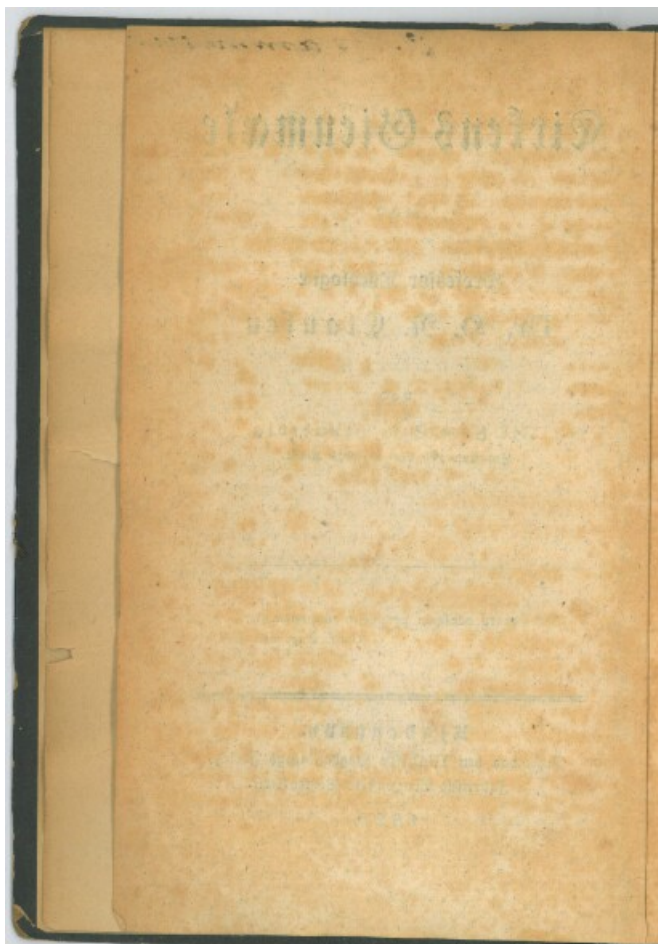
Titel: Kirkens Gienmæle mod Professor Theologiæ Dr. H. N. Clausen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kirkens Gienmæle mod Professor Theologiæ Dr. H. N. Clausen", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. I.
Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1825_413A-txt-shoot-idm177/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

videnskabelig, men saa re en Kirkeelig som mueligt, derfor kalder jeg dette Feidebrev Kirkens Oienmale, indskydende dermed Sagen, fra den blotte Lærse: Verden, for den almindelige Christendoms Domstol. Det er altsaa her Præsten, der, som Lærer i den Christelige Kirke, sigter den theologiske Professor, som Præste: Lærer i Kirke: Skolen, og paastaer, at, som ærlig Mænd, maa han enten gjøre den Christelige Kirke hoitidelig Afstigt for sin uchristelige og forærgelige Lærdom, eller nedlægge sit Embede og aflægge sit Christne Navn. Dette er min ustravigelige Paastand, i den Christelige Kirkes og Menigheds Navn, og vil Professor Clausen ingen af Delene, da erklærer jeg ham herved, paa Kirkens Vegne, som var, som er, og som skal blive, og hvis Lærdom ligger klart udfoldet, velbekendt i dens Historie; paa den eneste ægte Historisk: Christelige Kirkes Vegne, for en falsk Lærer, som misbruger det christelige Navn til, saavidt han formaer, at forvirre og forføre Menigheden, stræber at undergrave den Kirke, han udgiver sig for at vilse tjene og befæle!

Jnderlig skal det glæde mig, om denne betingede Erklæring aldrig træder i Kraft, men min Paastand kan jeg aldrig, uden selv at udelukke mig af Kirken, tage tilbage; thi den Christelige Kirke er ingen tom eller omtvistelig Inddeling, det er en aabenbar Kiends: Gierning, et velbekendt historisk factum, som al Verdens Protest ei kan rolke et Saarebredd, end siige tilintetgiøre; hvad der

beviistlig har været Christendom, fra Begyndelsen, det er og bliver Christendom ei blot til Verdens Ende, men i al Evighed, og derfor maa Ingen udgive for Christendom hvad der beviistlig ikke er det, hvad der ei kan være det, med mindre den sande, den ægte Christendom skulde være den falske, som ei kan siges, uden aabenbar Sandheds: Fornægtelse. Det er heller ingen tom Ordstrid; thi den Christelige Kirke er en stor, en mågelos Kiends: Gierning, hvortil mangfoldige store Kiends: Gierninger, gennem henved et Par Aartusinder, er, som dens Virkninger, uoploselig knyttede, og der heraf udspringende Vidnesbyrd, godt eller slet, har den Christelige Kirke unægtelig Æneret til, som den ei kan gjøre gjældende, uden ved at udelukke dem, der protesterer imod den, og vil dog, ved falskelig at bære dens Navn, i de Ulyndiges og Vankundiges Øine tilsiige sig dens Glænde.

Spørgsmaalet er da blot, om jeg ikke selv er en falsk Lærer, eller dog en blind Jvrer, som udgiver noget Uklæret og Tvivlsomt for den Christelige Kirkens Grund: Lærdom, eller for Angreb derpaa, og det er hvad jeg maa overlade til Kirkens og Menigheds Dom, nu og herefter, i der jeg herved lægger Professorens Bog ved Siden ad Kirkens Vedkiendelse, og erklærer: de lade sig umulig forene.

Jeg veed, at det Strid, jeg her gjør, er i vore Dage usædvanligt, i Manges Øine latterligt, og i Manges uforsvarligt, men det er ikke desmindre veloverlagt, og aldeles nødvendigt, naar jeg ikke, efter

min nærværende Indsigt, vil være en Forræder mod den Kirke, hvori jeg har annammet mit Saligheds-Gaab, og hvori jeg har kaldt til at udbrede og forsvare det store Evangelium, mig er betroet at prædike. Det skal, under alle Bedømmelser og alle mulige Følger af et saadant Skridt, være mig nok, at jeg veed, med uomstødelig Visdom, jeg har kun gjort min ueftergivelige Skyldighed, og alle billige Dømmere skal finde, det er noget ganske Andet, end naar Præster og Theologer, lige siden det Nicæiske Conciliums Dage, forkiættrede hinanden for deres egne Meningers eller omtvistelige Lærdømmes Skyld, thi kan jeg end ikke sriktende mig selv for i min Ungdom at have gjort noget Saadant, gjør jeg det dog ikke her. Saasnart et Concilium, en Rade, eller et Theologisk Facultet, anmaaser sig Skrift-Forlokkningen, og udelukker de Lærere af Kirken, der fortolke anderledes, uden dog derved beviielig at bestride eller modsigende, hele Menigheden bekiendte, oprindelige Christendom, da lider Gimmeriges Rige Vold, og de som gjøre Vold rykke det til sig, thi Hoved-Spørgsmaalet er ikke, hvis theologiske Mening der er den forsvarligste, men med hvad Ret en enkelt Theolog eller et heelt theologisk Selskab udgiver sin Skrift-Forlokkning for den eneste rigtige, uden at kunne unægtelig, seletkært bevise det. Enhver Stat har, paa eget Ansvar, Lov til at bestemme en vis Forlokknings-Regel, alle de Lærere skal følge, som den vil lønne, besyftte, eller ogsaa kun taale i Landet, og det bliver vores Sag, om

vi for Kirken, Skriften og Samvittigheden kan forsvare at underkaste os denne Regel, da vi, i modsat Tilfælde, maae give Slip paa Statens Beskyttelse og Venskab, og, som Evangelister i Jesu Navn, lære som vi bør og lide hvad vi skal; men Skolen derimod har ingen Magt over Kirken eller Menigheden, den skal tjene, lære og raade, uden anden Myndighed, end den Menigheden giver, ved at følge Raadet og Lærdømmen, hvilket Kirken skal taale, saalænge Theologien virkelig bygger paa dens Grund: Bekiendelse, eller dog ikke oienfyndig afviger derfra. Stærker derimod det Sidste, da skal Kirken overbevise og formane, og frugter det ikke, da udelukkelsen Theolog eller det theologiske Selskab af Kirken, som i Grunden allerede, ved at bestride Kirken, har udelukket sig selv. Dette Udbrægte er det blevet vanskeligt at bruge, formedelft de borgerlige Følger, den verdslige Øvrighed har knyttet til en saadan Udelukkelse, og derfor alene er det i vore Dage saalænge undladt, men det maa ikke undlades, og Alt hvad Kirken kan gjøre, er oprigtig og inderlig, at bede Øvrigheden om et borgerligt Tolerance-Edict, saa Udelukkelsen, for hvem der ikke tillige har brudt en borgerlig Forpligtelse, bliver uden alle borgerlige Følger!

Nu har Professor i Theologien J. N. Clausen i fornavnte Bog paa det Udtrykkeligste og Stærkeste erklæret, at han ei vil taale nogen anden Kundskab: Kilde eller Troes-Regel i den Christelige Kirke end Skriften, og ligesaa bestemt erklæret Skriften

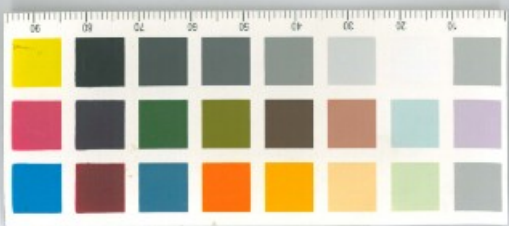
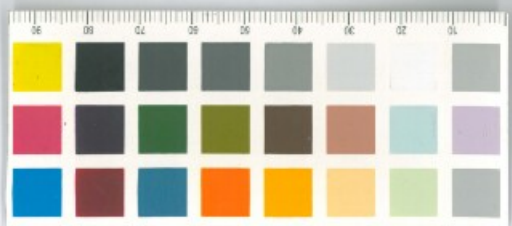
for uskker og selvmodsigende, hvorfra usægtelig følger, at han ei alene forkaster den Christelige Kirkes oprindelige Troes: Bekjendelse, men erklærer den giennem mange Aarhundreder bekjendte Christendom for aldeles ubekjendte og ukjendelig. Da han nu, desuagtet, ei blot vil hedde Christen, men giælde for en christelig Skriftfortolker, der kan lære Andre, hvad han, efter egen Bekjendelse, ikke selv veed: hvad der er ægte Christendom, saa maa han enten forsætlig ville bedrage sine Læsere og Tilhørere, eller han maa have været blind for de soleklareste Sandheder, og hvilken af Delene der er Tilfældet, maa han nu selv afgjøre, i det den klare usægtelige Sandhed foreholdes ham. Hvad der giælder om ham, giælder naturligvis om alle dem, der vedkiende sig hans aabenbar falske Lærdom, og udgive sig dog, under hvilket som helst andet Navn, for christelige Lærere.

De udvortes Folger gjør her slet intet til Sagen; thi om ogsaa de falske Lærere skulde alle vegne saae Mægt til at udelukke os rette Lærere af hvad de da falskelig kalde den christelige Kirke, da skal Skilsmisfen ligesuldt, og vi udgjøre ligesuldt, med christne Fædre den eneste sande christelige Kirke paa Jorden, som altid er kiendeligst, naar den forfølges.

At jeg ikke for, i en Tid, der vrimler af falske Lærere, har gjort dette Skridt, kommer især deraf, at jeg først nylig er kommen til Klar Erkjendelse af hvad der er den Christelige Kirkes urokkelige og

uforanderlige Grundvold; thi saalange det stod dunkelt for mig, beholdt enhver Skilsmisfe, jeg gjorde mellem Grund-Lærdomme og Andre, noget Vilkaarligt, og jeg folde bestandig, at efter min Skriftfortolkning, om den end var mig nok saa sikker, og hvormange ægte christelige Lærere jeg end havde den tilfaldes med, efter den maatte jeg ingen Kirkelig Skilsmisfe: Dom afsige, da man, uden aabenbar Sandheds: Fornægtelse, kunde erklære den for ugyldig, om den end i Grunden ikke var det. Nu derimod gaar jeg frem med en Sikkerhed, som jeg veed, maa være alle indlysende, og er vis paa, at Grund: Sætningen, om end jeg eller Andre skulde feile i Anvendelsen, er urokkelig, og kan nu aldrig mere oversees, saalange der er en christelig Kirke; thi naar den christelige Grund: Sætning er klart gaaet op for Erkjendelsen, da er Kirke: Døren lukket saaledes i, for falske Lærere, at Ingen kan lukke op, og lukket saaledes op, for alle Troende, at Ingen kan lukke i.

Lovet være Gud, vor Herres Jesu Christi Fædre, som oplob vore Dine, da det gjaldt om Klarhed, og haver underlig ledt vore Christne Fædre i mange Led, som sit Jolk giennem Ørten, og vogter deres Fodder for de mørke Jote, saa vi med Sandhed kan sige, vi befinde os i den eneste sande, almindelig-christelige Kirke, under en christen Øvrighed, og med en Stilling til det borgerlige Selskab, som kun er lidt for bekvem, saa den eneste Begjæring, vi maae blande med vor Talsigelse til Danmarks ma-

X

gelofte Konge: Suns, er, at det borgerlige Baand paa Kirkens Siender maa løses, saavidt det kan bestaae med borgerlig Orden, og Kirkens Forsvar overlades til den selv, eller rettere til dens usynlige Konge og Byg: Mester, som er med den alle Dage til Verdens Ende, og for hvem det kun er som en Leg, at lægge sine Siender under sine Sødders Jod: Sammel.

Jeg veed meget godt, man vil sige Af og Vee over mit Kirker: Magerie, som man kalder enhver Protest, Kirken gjør mod sine falske Denner, men jeg veed ogsaa, man skal nodes til at indrømme, at det S l a g s Kirker: Magerie har man ikke seet for nyelig, vel ikke siden den Bog blev frevet, hvorefter jeg har lært det, det er J r e n a i velsignede Bog til Kirkens Forsvar, som egenlig først nu kan forstaas og benyttes!

Christianshavn, paa Trenæi Dag 1825.

N. S. S. Grundtvig.

